

OLIY TA'LIM MUASSASALARI PEDAGOG – KADRLARI FAOLIYATINI BAHOLASHNING XALQARO TAJRIBALARI

Yusubov Jamshid Qadamovich

O'zbekiston Milliy universiteti Huquqiy fanlar kafedراسи dotsenti, PhD,

Ochilova Zilolaxon Absalom qizi

O'zbekiston Milliy universiteti Ijtimoiy ish mutaxassisligi 1-bosqich magistranti.

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada oliy ta'lim muassasalari pedagog-kadrlari faoliyatini baholashga oid xalqaro tajribalar o'rganilgan. AQSh, Buyuk Britaniya, Finlandiya va Avstraliya, Singapur tajribalari tahlil qilinib, pedagoglar faoliyatini baholash usullari va mezonlari yoritilgan. Tadqiqotda xalqaro tajribalarni O'zbekiston sharoitlariga moslashtirish bo'yicha tavsiyalar ham keltirilgan. Ushbu maqola pedagoglarni kasbiy rivojlantirishga rag'batlantirish va ta'lim sifatini oshirishda baholashning tizimli yondashuvlarini qo'llash imkoniyatlarini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: *pedagog-kadrlarni baholash, xalqaro tajriba, ta'lim sifati, pedagogik innovatsiya, kasbiy rivojlanish, oliy ta'lim, baholash tizimi.*

АННОТАЦИЯ

В статье анализируются международные практики оценки деятельности педагогов в высших учебных заведениях. Рассматриваются методы и критерии оценки педагогической деятельности в таких странах, как США, Великобритания, Финляндия и Австралия, Сингапур. На основе международного опыта подчеркивается необходимость создания эффективной системы оценки педагогов и внедрения инновационных подходов в Узбекистане. Также обсуждаются критерии оценки и возможности адаптации этих методов к условиям Узбекистана.

Ключевые слова: *педагогическая деятельность, система оценки, международный опыт, инновационные технологии, условия Узбекистана, качество образования*

ABSTRACT

The article analyzes international experiences in evaluating the activities of pedagogical staff in higher educational institutions. The article reviews methods and criteria for assessing the pedagogical activity in countries such as the USA, the UK, Finland, and Australia, Singapur. Based on international experience, it emphasizes the need to create an effective teacher evaluation system and the importance of introducing innovative approaches in Uzbekistan. The article also discusses

evaluation criteria and the possibilities of adapting these methods to the conditions of Uzbekistan.

Keywords: *pedagogical activity, evaluation system, international experience, innovative technologies, conditions of Uzbekistan, education quality.*

KIRISH

Oliy ta'lim sifatini oshirish bugungi kundagi dolzarb masalalardan biridir. Pedagog-kadrlarning kasbiy salohiyatini aniqlash va ularning faoliyatini baholash ta'lim tizimining samaradorligini ta'minlashda muhim vositalardan hisoblanadi. Rivojlangan mamlakatlarda pedagoglarning faoliyatini baholash faqatgina ta'lim sifatini yaxshilash emas, ularning professional rivojlanishi va ta'lim jarayonini innovatsion qilish uchun imkoniyatlar yaratib jamiyat ehtiyojlariga mos kadrlarni tayyorlash uchun xizmat qiluvchi muhim vosita sanalib kelinadi.¹ Mazkur maqolada dunyoning rivojlangan davlatlari: AQSh, Buyuk Britaniya, Finlandiya va Avstraliya kabi mamlakatlarda qo'llaniladigan baholash tizimlari o'rganilib, ularning afzalliklari va kamchiliklari yoritishga harakat qilingan.

Dunyodagi universitet professorlarining o'qitish samaradorligini baholash bo'yicha tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, talabalar idrokiga oid so'rovnomalar baholash uchun bir nechta takliflar mavjud bo'lishiga qaramay, uni baholashning eng ko'p qo'llaniladigan usuli hisoblanadi.²

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Talabalarning o'qituvchilar faoliyati to'g'risidagi idrokiga bo'lgan qiziqishni hisobga olgan holda, Xalqaro fan va jamiyat jurnali ma'lumotlar bazalarida olib borilgan ko'plab tadqiqotlar mavjud.³ Bir nechta misollar keltirish uchun Durán-García and Durán-Aponte yetti elementdan iborat tushuntirish modelini ishlab chiqdi, ular ikkita omilga guruhlangan: munosabat va tashkilot.

Cortes, Campos va Moreno talabalar tomonidan o'qitish samaradorligini baholash o'lchovlarini ustuvorlashtirish bo'yicha tadqiqot o'tkazdilar. Natijalar shuni ko'rsatdiki, talabalar o'lchovlarga ustunlik berishdi: natijalar, o'rganish stsenariylari, munosabatlar va baholash. Luna va Aramburo talabalar tomonidan o'qitish samaradorligiga berilgan baholash ballari va o'qituvchi va kursning xususiyatlari bilan bog'liq o'zgarishlar o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganib chiqdi.

¹ . Darling-Hammond, L. (2010). *The Flat World and Education: How America's Commitment to Equity Will Determine Our Future*. Teachers College Press.

² Maritasari, D. B., Setyosari, P., Kuswandi, D., & Praherdhiono, H. (2020). The effect of training and supervision on teacher performance through teacher competence as a mediating variable in primary schools. *Universal Journal of Educational Research*, 8(11).

³ Xalqaro fan va jamiyat jurnali, 4-jild, 3-son, 2022IJSOC

Anketalarning to'g'riligi bo'yicha ko'plab tadqiqotlar mavjud. Uning natijalari baholash uchun yagona ma'lumot manbai sifatida. mavzuning mazmuni, uning guruh bilan rivojlanishi, pedagogik texnikani boshqarish va o'rganishni baholash uchun qo'llaniladigan usullari bilan alohida o'ringa ega.⁴ O'qituvchilar faoliyatini baholash uchun anketalardan foydalanishning uzoq davom etgan an'alarida ularni to'ldirish usuli o'zgaradi, ammo mazmuni va ulardan foydalanish ko'p o'zgarishlarsiz davom etmoqda. Ilgari ular qo'lda to'ldirilgan bo'lsa, endi ular ko'pincha onlayn tarzda amalga oshiriladi. Lotin Amerikasida universitet professorlarining o'qitish samaradorligini o'lchash uchun anketalardan foydalanish tendentsiyasi mavjud.

2014 yilda Meksika, Chili va Kolumbiya universitetlarida Montoya, Arbesu, Kontreras va Konzuelo tomonidan olib borilgan tadqiqotda ular baholashning aksariyati talabalar idrokini to'playdigan vositalar orqali amalga oshirilishini aniqladilar. Meksika universitetlarida ham xuddi shunday. Butun dunyo bo'ylab va Lotin Amerikasida talabalar fikri so'rovnomalari keng qo'llaniladi. Hurlbut⁵ ma'lumotlariga ko'ra, ushbu vositalar Meksika davlat universitetlarining 80 foizida qo'llaniladi, ularning dizaynida, ariza berish jarayonida va natijalarni yetkazishda ko'plab qonunbuzarliklar mavjud.

Rueda tomonidan Mexiko shahrining beshta muhim davlat universitetida o'tkazilgan tadqiqotda, o'qituvchilarni baholash asosan bevosita so'rovnomalari yoki o'qituvchilarning o'zini o'zi baholashi orqali amalga oshirilishi aniqlandi. Tadqiqotchining ta'kidlashicha, davlat universitetlarida o'qitish samaradorligini baholashga turtki ma'lum bir universitet tomonidan ishlab chiqilgan PROMEP, PIFI va boshqalar kabi dasturlar bilan ish haqini qoplash dasturlari bilan bog'liq. Baholash natijalari o'qituvchiga fikr-mulohaza bildirish va ma'muriy organlarni xabardor qilish uchun ishlatiladi.

O'qituvchilar faoliyatini baholash uchun so'rovnomalardan foydalanishni qo'llab-quvvatlovchilar Gillmordan iqtibos keltirganlarida quyidagi sabablarni ko'rsatadilar:⁶ a) Bu talabalarga o'z o'qituvchilari haqida o'z fikrini bildirish imkonini beradi, bu esa muassasa uchun siyosiy foyda keltiradi; b) Talabalar o'z tabiatiga ko'ra o'qitishning eng keng ko'lamlari kuzatuvchisi bo'lib, o'z navbatida dars sifatini, o'qituvchilar tarkibining fidoyiligi va tayyorgarligini baholashda o'ziga xos mavqega

⁴ International Journal of Science and Society, Volume 4, Issue 3, 2022 IJSOC ©2022 <http://ijsoc.goacademica.com> 140 The Evaluation of Teacher Performance in Higher Education Joseph Morales Higher University of San Andres (UMSA) La Paz, Bolivia Email: moralerjoshep43@gmail.com

⁵ Hurlbut, A. R. (2018). Online vs. traditional learning in teacher education: a comparison of student progress. American Journal of Distance Education, 32(4), 248

⁶ Kaiser, G., & König, J. (2019). Competence measurement in (mathematics) teacher education and beyond: Implications for policy. Higher Education Policy, 32(4), 597-615

ega deb hisoblanadi; v) o'quvchilar tomonidan olib borilgan kuzatishlarning ishonchliligi odatda yuqori.

Li & Vang talabalarning o'qituvchilarni baholashini eng yaxshi usul deb hisoblaydi⁷. O'qituvchilarning ish faoliyatini baholash tizimlari, o'qituvchilar o'qitish ularga o'rganishga yordam berganmi yoki yo'qligini aniqlashga qodir. Bunday fikrga qaramay, ular anketalar o'qituvchilarni baholash uchun yagona ma'lumot manbai bo'la olmaydi, deb ta'kidlaydilar.

Quezada va boshqalar talabalarning fikrini obro'sizlantirish yoki qoralash o'rniga ko'proq foydalanishni yoqlaydi, chunki ular talabalar o'zlari oladigan ta'lim xizmatlari sifati haqida o'z fikrlarini bildirish huquqiga ega deb hisoblaydilar.⁸ Huisman va boshqalarning fikriga ko'ra,⁹ so'rovnomalardan foydalanish yaxshi o'qituvchilarning xususiyatlarini aniqlashga yordam berdi va misollar orasida Garsiya tomonidan 2004 yilda o'tkazilgan tadqiqotni keltirdi, unda o'qituvchilar va talabalar o'qitishning eng muhim xususiyatlarini tanlaydilar. O'qituvchilar uchun ular: (1) fanni o'zlashtirish, (2) maqsad va mazmuni tuzish, (3) sinfni tashkil etish, (4) o'rganishni baholash, (5) o'zaro ta'sir sifatlari va (6) ko'rsatuvchi sifat.

Talabalar xususiyatlarni turlicha tartibga solishgan, ular uchun tegishlilik tartibi quyidagicha edi: (1) mavzuni o'zlashtirish, (2) tushuntirish sifati, (3) sinfni tashkil etish, (4) o'zaro ta'sir sifatlari, (5) o'rganishni baholash, (6) maqsad va mazmuni tuzish. Ushbu mualliflar uchun muammo yaxshi o'qituvchilarning xususiyatlarini o'rganishda emas, balki ularni qanday qilib rivojlantirishga erishishda.

Xalqaro tajribalar tahlilini quyidagicha ko'rsatib o'tamiz:

1. AQSh tajribasi. AQShda pedagoglarning faoliyati keng qamrovli ko'rsatkichlar asosida baholanadi:¹⁰

Talabalar fikr-mulohazalari: Talabalar o'qituvchilarning darsdagi tajribasi, tushuntirish uslubi va muloqot qobiliyatini baholash uchun maxsus anonim so'rovnomalarda to'ldiriladi.

Kuzatuvlar va ekspertiza: Dars jarayonlari universitet ekspertlari tomonidan kuzatiladi va sifatli hisobotlar tuziladi.

Ilmiy-tadqiqot faoliyati: Nashr etilgan maqolalar, monografiyalar va ilmiy konferensiyalarda ishtirok muhim baholash mezonlaridan biridir.

⁷ . Li, L., & Wang, X. (2021). Technostress inhibitors and creators and their impacts on university teachers' work performance in higher education. *Cognition, Technology & Work*, 23(2), 315-330

⁸ Quezada, R. L., Talbot, C., & Quezada-Parker, K. B. (2020). From bricks and mortar to remote teaching: A teacher education program's response to COVID-19. *Journal of Education for Teaching*, 46(4), 472-483

⁹ Huisman, B., Saab, N., van den Broek, P., & van Driel, J. (2019). The impact of formative peer feedback on higher education students' academic writing: a Meta-Analysis. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 44(6), 863-880

¹⁰ OECD (2019). *Education Policy Outlook 2019: Working Together to Help Students Achieve Their Potential*. OECD Publishing.

Afzalliklari: Mazkur tizim o'qituvchilarning o'z ustida ishlashiga kuchli rag'bat yaratadi.

Kamchiliklari: Talabalar fikri ba'zan subyektiv bo'lishi mumkin.

2. Buyuk Britaniya tajribasi

Buyuk Britaniyada pedagoglarni baholash uchun Teaching Excellence Framework (TEF) tizimi ishlab chiqilgan.¹¹ Ushbu tizimning asosiy o'ziga xos jihatlari:

Talabalar natijalari: Diplom olgandan keyingi ish bilan ta'minlanish darajasi va ish beruvchilar fikri.

Dars uslublari: Pedagogik metodlarni samaradorligi va innovatsionligi baholanadi.

Talabalar bilan o'zaro aloqalar: Pedagogning talabalar bilan ishlash qobiliyati e'tiborga olinadi.¹²

Afzalliklari: Ushbu tizim natijalari pedagoglarning yuqori sifatli ta'lim berishga intilishini rag'batlantiradi.

Kamchiliklari: Natijalar ko'proq statistik ma'lumotlarga bog'liq bo'lib, inson omiliga e'tibor kamroq bo'lishi mumkin.

3. Finlandiya tajribasi

Finlandiyada pedagoglarni baholash jarayoni qo'llab-quvvatlovchi tizim sifatida shakllangan:

Baholash natijalari jazolash yoki lavozimga bog'liq qarorlar uchun emas, balki o'zini rivojlantirishga yo'naltiriladi.¹³

Mentorlik tizimi keng joriy etilgan bo'lib, tajribali pedagoglar yosh mutaxassislariga maslahat beradi.

Afzalliklari: Raqobat o'rniga hamkorlik va o'zaro yordam kuchayadi.

Kamchiliklari: Baholash jarayonining yumshoqligi motivatsiya pasayishiga olib kelishi mumkin.

4. Avstraliya tajribasi

Avstraliya o'zining milliy ko'rsatmalarga ega tizimi mavjud bo'lgan davlatdir. Avstraliyaning ta'lim tizimini boshqarish milliy, shtat yoki hudud va maktab darajalarida joylashgan. O'qituvchilarni o'qitish dasturlarini akkreditatsiya qilish va baholashda ham milliy, ham davlat darajasi ishtirok yetadi.

¹¹ The Higher Education Academy (2020). Teaching Excellence Framework (TEF) Year Two Briefing. Higher Education Academy.

¹² . The Higher Education Academy (2020). Teaching Excellence Framework (TEF) Year Two Briefing. Higher Education Academy.

¹³ National academy of education.Sato, M., & Abbiss, J. (2021). *International insights on evaluating teacher education programs*. National Academy of Education Committee on Evaluating and Improving Teacher Preparation Programs.page 21

Avstraliyada o'qituvchilar ta'limi odatda kamida 4 yillik uchinchi darajali o'qishni talab qiladi. O'qituvchi sifatida malakasini uchun to'rt asosiy yo'llari bor;

1.4 yil bakalavriat o'qituvchi ta'lim darajasi, asosan boshlang'ich maktab o'qituvchilari uchun;

2.4 yillik ta'lim o'rta maktab o'qituvchilari uchun;

3. Ilmiy daraja keyin boshlang'ich va o'rta o'qitish uchun 2 yillik o'qituvchilar malakasini oshirish; va

4..Universitet provayderlari tomonidan taklif qilingan 2 yillik o'quv amaliyoti dasturi orqali o'qitish magistri (masalan, asosan o'rta o'qituvchilar uchun.

O'qituvchilarni tayyorlash dasturlariga kirish uchun tanlov mezonlari va jarayonlari boshlang'ich o'qituvchilarni o'qitish provayderlari tomonidan belgilanadi, bu ularga ma'lum turdagi abituriyentlarni jalb qilish uchun mahalliy ustuvorliklarni ta'kidlashga imkon beradi. O'qituvchilarni o'qitish bo'yicha barcha talabalar milliy oliy ta'limga kirish talablariga javob berishlari va kirish uchun mahalliy o'rtacha ballga javob berishlari kerak. O'qituvchi sifatida malakaga ega bo'lishdan oldin, barcha bitiruvchilar bitiruvdan oldin boshlang'ich o'qituvchi ta'limi talabalari uchun savodxonlik va hisoblash testidan o'tishlari kerak.

O'qituvchilarni ro'yxatga olish jarayonlari davlat darajasida boshqariladi, ammo barcha o'qituvchilar javob berishi kerak bo'lgan milliy standartlar mavjud. O'qituvchilar uchun Avstraliyaning Professional standartlari ham konservatsiya, ham xizmat ko'rsatishda qo'llaniladi. Bitiruvchi o'qituvchilar ushbu standartlarga "bitiruvchilar darajasida" javob berishlari kerak."¹⁴

Avstraliyada baholash uchta asosiy yo'nalishda amalga oshiriladi:

1. O'qitish sifati: Dars materiallari va talabalarning o'quv natijalari.

2. Ilmiy faoliyat: Tadqiqot loyihalari va ularning ijtimoiy ta'siri.

3. Jamiyatga xizmat qilish: Universitet va jamiyat o'rtasidagi aloqalarni rivojlantirishdagi hissasi.¹⁵

Afzalliklari: Har tomonlama kompleks baholash natijalari pedagoglarning har bir yo'nalishda faol bo'lishini ta'minlaydi.

Kamchiliklari: Bu tizim juda ko'p vaqt va resurs talab qilishi mumkin.

Singapur tajribasi:

O'qituvchilar ta'limiga ixtisoslashgan sifatni ta'minlashning Milliy markazlashtirilgan tizimi Singapurda o'qituvchilarni tayyorlash ta'lim tizimining

¹⁴ National academy of education.Sato, M., & Abbiss, J. (2021). *International insights on evaluating teacher education programs*. National Academy of Education Committee on Evaluating and Improving Teacher Preparation Programs.page 16

¹⁵ Australian Government Department of Education (2022). *National Strategy for International Education 2025*. Australian Government.

muhim elementi sifatida joylashtirilgan va hukumatning ta'limni takomillashtirishga bo'lgan intilishlarini qondirish uchun ajralmas hisoblanadi. Singapurda o'qituvchilarni o'qitish bo'yicha markazlashtirilgan tizim mavjud va NIYe Singapurdagi deyarli barcha o'qituvchilarni kirish darajasiga qarab diplom va diplom kurslari orqali tayyorlash uchun javobgardir.

Niye ning Singapur ta'lim vazirligi oldidagi vazirlik tomonidan belgilangan siyosat va ta'lim maqsadlarini amalga oshirish uchun javobgarligi bilan chambarchas bog'liqlik hissi mavjud.¹⁶

Xalqaro tajribalar asosida quyidagi mezonlar asosiy deb belgilanadi:¹⁷

O'qituvchining pedagogik yondashuvlari va dars sifati.

Talabalar fikri va o'zaro aloqalari.

Ilmiy-tadqiqot faoliyatining natijalari.

Innovatsion texnologiyalarni qo'llash va darsliklar ishlab chiqish.

O'zini rivojlantirish va xalqaro tajriba almashish.

O'zbekiston sharoitlariga moslashtirish¹⁸

O'zbekistonda pedagoglarni baholash jarayonini yaxshilash uchun quyidagi amaliy qadamlar taklif etiladi:

Ko'p manbali baholash tizimi: Talabalar fikri, kasbdoshlarning bahosi va mustaqil ekspertlarning kuzatuvlari asosida xolis tizim yaratish.

Raqamli texnologiyalarni joriy qilish: Baholash jarayonini avtomatlashtirish va shaffoflikni ta'minlash uchun maxsus platformalar yaratish.

Ilmiy-tadqiqot faoliyatiga e'tibor: Nashrlar soni va sifatini oshirish uchun rag'batlantiruvchi dasturlar ishlab chiqish.

Mentorlik dasturlarini kengaytirish: Yosh pedagoglar uchun tajribali ustozlar yordamida professional rivojlanish imkoniyatlarini yaratish.

Talabalar fikri bo'yicha shaffof tizim: Anonim so'rovnomalar orqali talabalar fikrini to'plash va uning asosida pedagoglar faoliyatini takomillashtirish.¹⁹

Innovatsion texnologiyalardan foydalanish

Pedagoglarni baholashda texnologiyalardan foydalanish jarayonni sezilarli darajada takomillashtiradi:²⁰

¹⁶ National academy of education. Sato, M., & Abbiss, J. (2021). *International insights on evaluating teacher education programs* page 13

¹⁷ Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. Longman

¹⁸ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni (2021). *Oliy ta'lim tizimini rivojlantirishga doir chora-tadbirlar to'g'risida*. Toshkent.

¹⁹ UNESCO (2021). *Global Education Monitoring Report 2021: Inclusion and Education*. UNESCO Publishing.

²⁰ Biggs, J., & Tang, C. (2011). *Teaching for Quality Learning at University*. Open University Press

Elektron baholash tizimlari: O'qituvchi faoliyati haqida real vaqtda ma'lumot yig'ish imkonini beradi.²¹

Analitik platformalar: Talabalar natijalarini baholash va pedagogning ularga ta'sirini aniqlash imkonini yaratadi.

Masofaviy kuzatuv vositalari: Online darslar sifatini baholash imkoniyatini beradi.

XULOSA

Xulosa o'rnida shuni aytib mumkinki, xalqaro tajribalar pedagoglarni samarali baholash tizimi faqat ta'lim sifatini oshirish bilan cheklanmasligini ko'rsatadi. U pedagoglarning professional rivojlanishi, innovatsion yondashuvlarni joriy qilish va ta'lim tizimining raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi. O'zbekiston sharoitlariga moslashtirilgan tizim esa pedagoglarning salohiyatini maksimal darajada ochib berib, ularning jamiyat rivojiga qo'shayotgan hissasini oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Darling-Hammond, L. (2010). *The Flat World and Education: How America's Commitment to Equity Will Determine Our Future*. Teachers College Press.
2. Maritasari, D. B., Setyosari, P., Kuswandi, D., & Praherdhiono, H. (2020). The effect of training and supervision on teacher performance through teacher competence as a mediating variable in primary schools. *Universal Journal of Educational Research*, 8 (11).
3. Xalqaro fan va jamiyat jurnali, 4-jild, 3-son, 2022IJSOC
4. *International Journal of Science and Society*, Volume 4, Issue 3, 2022IJSOC ©2022<http://ijsoc.goacademica.com>140 The Evaluation of Teacher Performance in Higher Education Joseph Morales Higher University of San Andres (UMSA) La Paz, Bolivia Email: moralerjoshep43@gmail.com
5. Hurlbut, A.R. (2018). Online vs. traditional learning in teacher education: a comparison of student progress. *American Journal of Distance Education*, 32 (4), 248
6. Kaiser, G., & König, J. (2019). Competence measurement in (mathematics) teacher education and beyond: Implications for policy. *Higher Education Policy*, 32(4), 597-615
7. Li, L., & Wang, X. (2021). Technostress inhibitors and creators and their impacts on university teachers' work performance in higher education. *Cognition, Technology & Work*, 23(2), 315-330

²¹ World Bank (2020). *World Development Report 2020: The Changing Nature of Work*. World Bank

8. Quezada, R. L., Talbot, C., & Quezada-Parker, K. B. (2020). From bricks and mortar to remote teaching: A teacher education program's response to COVID-19. *Journal of Education for Teaching*, 46(4), 472-483
9. Huisman, B., Saab, N., van den Broek, P., & van Driel, J. (2019). The impact of formative peer feedback on higher education students' academic writing: a Meta-Analysis. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 44(6), 863-880
10. OECD (2019). *Education Policy Outlook 2019: Working Together to Help Students Achieve Their Potential*. OECD Publishing.
11. The Higher Education Academy (2020). *Teaching Excellence Framework (TEF) Year Two Briefing*. Higher Education Academy.
12. The Higher Education Academy (2020). *Teaching Excellence Framework (TEF) Year Two Briefing*. Higher Education Academy.
13. National academy of education. Sato, M., & Abbiss, J. (2021). *International insights on evaluating teacher education programs*. National Academy of Education Committee on Evaluating and Improving Teacher Preparation Programs. page 21
14. National academy of education. Sato, M., & Abbiss, J. (2021). *International insights on evaluating teacher education programs*. National Academy of Education Committee on Evaluating and Improving Teacher Preparation Programs. page 16
15. Australian Government Department of Education (2022). *National Strategy for International Education 2025*. Australian Government.
16. National academy of education. Sato, M., & Abbiss, J. (2021). *International insights on evaluating teacher education programs* page 13
17. Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. Longman
18. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni (2021). *Oliy ta'lim tizimini rivojlantirishga doir chora-tadbirlar to'g'risida*. Toshkent.
19. UNESCO (2021). *Global Education Monitoring Report 2021: Inclusion and Education*. UNESCO Publishing.
20. Biggs, J., & Tang, C. (2011). *Teaching for Quality Learning at University*. Open University Press
21. World Bank (2020). *World Development Report 2020: The Changing Nature of Work*. World Bank